

Формування механізмів публічного управління інноваційним розвитком сільського господарства України

Тетяна Сокольська, Світлана Поліщук, Ольга Білик, Білоцерківський національний аграрний університет

Досліджено фактори, що стримують формування та функціонування інноваційно-інвестиційної системи в Україні, серед яких: відсутність джерел фінансування нововведень; нерозвиненість інфраструктури для створення і впровадження нововведень; відсутність необхідної інформації про ринкові перспективи запропонованих ідей і знань, і консультативного супроводу проходження проекту від ідеї до етапу комерціалізації; відсутність налагоджених комунікацій між науковцями та представниками бізнесу. Крім усього, галузь інституційно не підготовлена для цих процесів, зокрема, відсутня система, яка б забезпечувала інноваційну зацікавленість виробників.

Обґрунтована ефективність публічного управління інноваційними процесами, що полягає в модернізації системи управління на всіх рівнях, розробці комплексної системи ухвалення ефективних рішень з метою отримання нових конкурентних переваг як на рівні створюваної продукції, так і галузі загалом.

Доведено, що основними напрямками формування ефективного механізму публічного управління інноваційним розвитком сільського господарства повинні бути: розвиток інституційного середовища інноваційної системи; державна підтримка інноваційної діяльності, удосконалення системи розвитку і підтримки малого та середнього бізнесу; сприяння впровадженню механізму державно-приватного партнерства; створення аграрних кластерів; активна просвітницька діяльність, спрямована на залучення жителів громад до участі в процесі ухвалення рішень з розвитку своїх територій та усвідомлення необхідності вирішення проблем власними силами.

Запропонована доцільність створення на базі регіональних аграрних університетів спільно з сільськими громадами та іншими громадськими організаціями технологічних платформ (за підтримки держави), де аграрний бізнес і держава, ОТГ зможуть стати потенційними замовниками інновацій. З одного боку, бізнес, ОТГ і держава роблять заявку на вирішення їхніх проблем, а з іншого – вчені, студенти, винахідники пропонують інноваційні рішення, які в подальшому масштабуються і стають основою для власного інноваційного бізнесу.

Ключові слова: *інновації, сільське господарство, публічне управління, економічне зростання, державно-приватне партнерство, кластери, технологічна платформа*

Formation of public management mechanisms for innovative development of the agriculture of Ukraine

Tetyana Sokolska, Svitlana Polishchuk, Olha Bilyk, Bila Tserkva National Agrarian University

The research deals with studying the factors impeding formation and functioning the innovation and investment system in Ukraine including the following: lack of innovations funding sources; imperfection of infrastructure for innovations creation and implementation; lack of necessary information on market prospects of the existing ideas and knowledge as well as advisory support of the project running from the idea to the commercialization stage; lack of established communication between scientists and business representatives. In addition, the industry is not institutionally prepared for running these processes, there is no system ensuring the innovative interest of producers.

It is justified that for innovation changes, management system modernization at all levels, the development of integrated decision-making system in order to gain a competitive advantages at both the level of products generated and the industry in general are necessary along with other important factors.

Also, the efficiency of public management of innovation processes is justified.

It has been proved that the main directions of formation of an effective mechanism for public management of innovative development of agriculture should be: development of the institutional environment of the innovation system; state support of innovative activity, improvement of the system of development and support of small and medium business; facilitating the implementation of a public-private partnership mechanism; creation of agrarian clusters; active educational activities aimed at engaging community residents to participate in the decision-making process for the development of their territories and to realize the need to solve problems on their own.

It is suggested that regional agricultural universities, together with rural communities and other public organizations of technological platforms (with the support of the state), where Agrarian business and the state, UTC, can become potential customers of innovations are proposed. On the one hand, business, UTC and the state make a request to solve their problems, and on the other, scientists, students, inventors offer innovative solutions that are further scaled and become the basis for their own innovative business.

Keywords: *innovations, agriculture, public management, economic growth, public-and-private partnership, clusters, technology platform*

Формирование механизмов публичного управления инновационным развитием сельского хозяйства Украины

Татьяна Сокольская, Светлана Полищук, Ольга Билык, Белоцерковский национальный аграрный университет

Исследованы факторы, влияющие на формирование и функционирование инновационно-инвестиционной системы в Украине, среди которых: отсутствие источников финансирования нововведений; неразвитость инфраструктуры для создания и внедрения нововведений; отсутствие необходимой информации о рыночных перспективах предложенных идей и знаний, и консультативного сопровождения прохождения проекта от идеи до этапа коммерциализации; отсутствие налаженных коммуникаций между учеными и представителями бизнеса. Кроме всего, отрасль институционально не подготовлена для этих процессов, в частности, отсутствует система, обеспечивающая инновационную заинтересованность производителей.

Обоснована эффективность публичного управления инновационными процессами, что заключается в модернизации системы управления на всех уровнях, разработке комплексной системы принятия эффективных решений с целью получения новых конкурентных преимуществ как на уровне создаваемой продукции, так и отрасли в целом.

Доказано, что основными направлениями формирования эффективного механизма публичного управления инновационным развитием сельского хозяйства должны быть: развитие институциональной среды инновационной системы; государственная поддержка инновационной деятельности, совершенствование системы развития и поддержки малого и среднего бизнеса; содействие внедрению механизма государственно-частного партнерства; создание аграрных кластеров активная просветительская деятельность, направленная на привлечение жителей общин к участию в процессе принятия решений по развитию своих территорий и осознание необходимости решения проблем собственными силами.

Предложена целесообразность создания на базе региональных аграрных университетов совместно с сельскими общинами и другими общественными организациями технологических платформ (при поддержке государства), где аграрный бизнес и государство, ОТО смогут стать потенциальными заказчиками инноваций. С одной стороны, бизнес, ОТО и государство делают заявку на решение их проблем, а с другой – ученые, студенты, изобретатели предлагают инновационные решения, которые в дальнейшем масштабируются и становятся основой для собственного инновационного бизнеса.

Ключевые слова: *инновации, сельское хозяйство, общественное управление, экономический рост, государственно-частное партнерство, кластеры, технологическая платформа*

Постановка проблеми.

Сільське господарство – одна з найбільш перспективних галузей економіки України, що генерує близько 12,1 % ВВП, створює робочі місця для мільйонів українців та забезпечує 42,2 % експортної виручки.

За даними Держкомстату, у 2018 р. в Україні отримано рекордний урожай зернових за всю історію її незалежності – 70 млн т, але при цьому – частина наукомісткої продукції становить лише 0,1 % на світовому ринку високотехнологічної продукції, а зростання ВВП України за рахунок введення нових технологій – 0,7 % [1]. Очевидно, що за таких умов економічне зростання майже неможливо, оскільки воно тісно пов'язане із застосуванням удосконалених факторів виробництва і новітніх ресурсоефективних і ресурсозберігаючих технологій. На сьогодні в аграрному секторі лише незначна частина господарств застосовує новітні технології, засновані на інноваціях. В основному це окремі господарства що займаються рослинництвом, оснащені сучасною високопродуктивною і високоточною, з космічної навігацією технікою, а також господарства з вирощування птиці та свиней. Технологічна відсталість вітчизняного аграрного сектора призводить до істотного недобору валового обсягу основних видів сільськогосподарської продукції, оскільки за показниками продуктивності виробництва вітчизняні товаровиробники істотно відстають від країн, що знаходяться в подібних і навіть гірших природно-кліматичних умовах.

Аналіз наукових публікацій засвідчив, що проблемі інноваційного розвитку аграрного сектору присвячено низку наукових досліджень вітчизняних економістів, серед яких роботи Курила Л. І., Лобаас М. Г., Лупенка Ю. О., Маліка М. Й., Россохи В. В., Саблука П. Т., Соколова Д. О. Шпикуляка О. Г., Шубравської О. В. та ін. [2–5]. Віддаючи належне значущості результатів їх досліджень, варто зазначити, що інноваційна діяльність в аграрному секторі залишається складним об'єктом економічних відносин. В Україні до сьогодні неформована стратегія розвитку аграрного сектору на інноваційних засадах, а отже, відсутні чіткі механізми та інструменти виходу галузі із кризи.

Мета дослідження – проаналізувати сучасний стан інноваційного розвитку аграрного сектору та запропонувати механізми публічного управління цим процесом в Україні.

Виклад основного матеріалу.

Основними проблемами формування і функціонування інноваційно-інвестиційного розвитку аграрної галузі України на сьогодні є: слабка підприємницька інноваційно-інвестиційна активність аграрних підприємств; недостатність сучасних знань; низький рівень взаємодії науково-дослідницького та підприємницького середовища в аграрному виробництві. У зв'язку зі сформованою ситуацією, надзвичайно актуальним для аграрного сектора є формування дієвого механізму публічного управління інноваційним розвитком галузі, що дозволить досягти відновлення, підтримки і збереження використуваних природних ресурсів і забезпечення раціональної взаємодії всіх факторів аграрного виробництва, активізації інноваційної активності суб'єктів господарювання, що працюють у сфері аграрного виробництва і суміжних з нею секторах економіки, залучення інвестицій, модернізації соціальної та комунальної інфраструктури сільської місцевості.

Дослідження стану розвитку аграрної галузі України засвідчило відсутність ефективних механізмів взаємодії держави, органів місцевого самоврядування, агробізнесу та науки. Майже всі управлінські процеси проходять ізольовано один від одного, можливості кооперації за принципом «відкритих інновацій» майже не використовуються і як наслідок практично відсутні процеси дифузії аграрних технологій і синергетичний ефект від взаємодії учасників інноваційного процесу агросфери.

Унаслідок відсутності взаємозв'язку аграрної науки і виробництва вона залишилася відірваною від споживача і слабо комерціалізованою, а аграрний сектор став поєднанням прогресивного і патріархального укладів, передових і відсталих технологій. Більшість отриманих наукових результатів досліджень, проведених українськими вченими, не мають практичного застосування, і як наслідок наукові установи виключаються з системи ринкових відносин.

Опитування керівників господарств корпоративного сектора Київської області засвідчив, що стримуючими факторами інноваційного розвитку сільського господарства є відсутність джерел фінансування нововведень; недостатність фінансової підтримки з боку держави; нерозвиненість інфраструктури для створення і впровадження нововведень; відсутність необхідної інформації про ринкові перспективи запропонованих ідей і знань та консультативного супроводу проходження проекту від ідеї до етапу комерціалізації; відсутність належних комунікацій між науковцями та представниками бізнесу, зацікавленості в розвитку інновацій; нестача кваліфікованих кадрів, відсутність необхідних знань і навичок для ведення підприємницької діяльності.

У зв'язку із зазначеним, в аграрній сфері залишається загалом низький попит на інновації, оскільки галузь ще інституційно не підготовлена для цих процесів, немає системи, яка б забезпечувала інноваційну зацікавленість виробників.

У 2018 р. Міністерством освіти і науки України був випущений Збірник інноваційних науково-технічних розробок 30 університетів, що містить інформацію про 240 наукових пропозицій, відібраних експертною групою і які відповідають перспективним напрямам національної економіки. Цей каталог розміщений на сайті МОН, однак опитування потенційних споживачів науково-технічної продукції показав, що вони про це не знають. Тобто інформаційного забезпечення сільгосптоваровиробників в епоху інформаційних технологій недостатньо і тому розвиток ланцюга від наукових досліджень до виробництва кінцевого продукту має першорядне значення. Ми вважаємо, що в цьому питанні ключова роль відводиться освіті, яка має стати основним напрямом, здатним вивести країну на інноваційний шлях розвитку.

Тобто з огляду на нинішню технологічну відсталість галузі, високий моральний і фізичний знос основних засобів, значну енергоємність і низьку продуктивність праці та імперативність інноваційного шляху розвитку для вітчизняного сільського господарства є безальтернативною. Зазначене висуває на перше місце питання інституційного регулювання інновацій у сільськогосподарсь-

кому виробництві, що сприяє забезпеченню організаційного упорядкування та оптимального використання наявних форм, методів, інструментів та механізмів впливу на економічну поведінку товаровиробників [4].

У цьому напрямі в Україні вже зроблені перші кроки. Наприклад, в експортній стратегії України на 2017–2021 роки [6] відзначено, що важливе значення для розвитку і залучення інновацій в економіку має будова інноваційної інфраструктури, що забезпечує горизонтальні і вертикальні зв'язки між учасниками інноваційних процесів на всіх рівнях – національному, регіональному та місцевому. Середньотерміновим планом пріоритетних дій уряду передбачено створення Офісу розвитку інновацій з метою підтримки і заохочення розвитку інноваційних підприємств і стартапів шляхом забезпечення їх фінансування, необхідними консультаційними послугами та технічною допомогою на всіх етапах – від інноваційної ідеї до кінцевого продукту. Акцентується увага на необхідності вивчення та застосування кращих світових практик забезпечення співпраці між університетами та бізнес-сектором, розробки спільних навчальних програм, програм стажувань для молодих підприємців, а також різних видів державно-приватного партнерства в сфері інновацій.

Дослідження основних положень Спільної сільськогосподарської політики ЄС [7] довело, що для інноваційних змін серед інших важливих факторів необхідна модернізація системи управління на всіх рівнях, розробка комплексної системи прийняття ефективних рішень з метою отримання нових конкурентних переваг як на рівні створеної продукції, так і галузі загалом.

Децентралізації влади в Україні передбачає також реформування державної аграрної політики, яка має базуватися на сучасній концепції нового публічного управління з передачею певних повноважень місцевим органам влади. Це означає, що наявна публічна влада повинна здійснити перехід від управління витратами до управління результатами, застосовуючи програмно-цільовий підхід в аграрній політиці, забезпечуючи баланс інтересів бізнесу, суспільства і держави, що дозволяє забезпечити суб'єктам

господарювання досягнення стратегічних орієнтирів соціально-економічного розвитку сільського господарства на інноваційній основі за участю представників громадянського суспільства. Орієнтація на інноваційний розвиток передбачає активне використання інноваційних можливостей вітчизняного сільського господарства, організацію сільськогосподарського виробництва за новітніми технологіями, заснованими на використанні інтелектуальної праці і створенні доданої вартості, кардинальне підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому і міжнародних ринках.

Механізми публічного управління інноваційним розвитком сільського господарства спрямовані на підвищення транспарентності дій владних структур, створення моделей взаємовигідного співробітництва держави, аграрного бізнесу і громадян, науки, громадських організацій, інвесторів, що у підсумку призведе до зростання соціального добробуту.

Отже, публічне управління виникає як суспільний договір між державою і населенням, коли відповідні органи і посадові особи наділяються необхідними владними повноваженнями, забезпечують облік необхідних суспільних потреб і залучення зацікавленої частини населення в процес формування суспільних завдань і оцінки їх виконання. Важливим інструментом при цьому виступає узгодження їх інтересів і координація дій у формі державно-приватного партнерства. Практика застосування державно-приватного партнерства в науково-технологічній та інноваційній сферах у низці західноєвропейських країн показує, що даний механізм використовується там, де держава і бізнес мають взаємодоповнюючі інтереси, але при цьому не в змозі діяти повністю самостійно і незалежно один від одного [8]. Державно-приватне партнерство підвищує ефективність інноваційних проектів за рахунок участі в них приватного бізнесу, формує умови для зниження тиску на бюджет шляхом залучення приватних коштів і комерціалізації наданих послуг, відбір кращих управлінських кадрів, техніки і технологій, підвищення якості обслуговування кінцевих споживачів та ін.

Наступним перспективним інструментом формування ефективного публічного управління інноваційним розвитком сільськогосподарського виробництва в Україні може бути створення аграрних кластерів, які є однією з умов підвищення конкурентоспроможності як сільської місцевості, так і країни загалом.

Наприклад, економіка Фінляндії повністю кластерізована, у ній виокремлено дев'ять кластерів; економіка Нідерландів поділена на 20 мегакластерів, на основі функціонування яких визначені пріоритети інноваційного розвитку держави. У Данії функціонує 29 кластерів, в яких беруть участь 40 % усіх підприємств країни, що забезпечують 60 % експорту [9].

Вважаємо, що світовий досвід розвитку кластерів буде корисним для сільськогосподарського виробництва в Україні, де пріоритетними напрямками їх розвитку в сільській місцевості можуть бути: сільський зелений туризм, органічне землеробство, розведення червоної риби, вирощування грибів або ягід, вузькоспеціалізоване виробництво певного виду продукції за географічним визначенням, а також інноваційна діяльність.

Влада і бізнес можуть знаходити активні форми співпраці на місцевому рівні за рахунок всебічної підтримки ініціатив громадян з розвитку соціальної інфраструктури, створення комфортних умов проживання селян. Модератором такої взаємодії держави і бізнесу стають ініціативні групи селян, які пропонують для обговорення ключові проблеми з метою пошуку шляхів участі держави і бізнесу в їх вирішенні. З ініціативи громади села держава і бізнес можуть виступити ефективними партнерами в поліпшенні екологічного стану розміщених на території села природних об'єктів (очищення і окультурення водних і лісових об'єктів, створення місцевих парків відпочинку, відродження розташованих на території історичних об'єктів, які можуть стати привабливими для туристів), налагодженні культурно-спортивного дозвілля (відновлення будинків культури та спортивних об'єктів, спонсорство в професійних і дитячих спортивних командах), вирішення ключових проблем соціаль-

но-інфраструктурного значення (проведення водопроводів, покриття частки витрат з газифікації та електрифікації будинків, будівництво під'їзних доріг з твердим покриттям), наданні допомоги школам і дитячим садкам і т. д. [11].

У досліджуваній нами ОТГ с. Фурси, Білоцерківського району Київської області громада за рахунок якісної підготовки проектних документів для участі в міжнародному проєкті (за фінансування Міністерства у справах навколишнього середовища, харчових продуктів та розвитку сільської місцевості Великобританії – DEFRA), отримала грант на виконання проєкту «Методи вдосконалення водопостачання та водовідведення, що підлягають відновленню» кошторисною вартістю 200 тис. грн. Згідно з умовами реалізації проєкту фінансування здійснювалося на основі солідарної участі: кошти гранту поєднувалися із внесками з місцевого бюджету і від місцевих підприємств. У результаті виконання проєкту в сільській місцевості було очищено від мулу близько 1 км найбільш забрудненого русла річки, облаштовані громадські пляжі, приведені в порядок прибережні зони і прибережні захисні смуги, відновлена дамба.

На нашу думку, формування ефективних механізмів публічного управління інноваційним розвитком сільського господарства на місцевому рівні повинна сприяти активна просвітницька діяльність, спрямована на залучення жителів громад до участі в процесі ухвалення рішень з розвитку своїх територій, а публічна влада – «служити» місцевій громаді. Люди повинні усвідомити необхідність вирішення проблем самотужки. Це стосується підтримки особистих селянських і сімейних фермерських господарств, малих і середніх підприємств; створення організаціями сільських громад нових виробництв, які забезпечили б нові робочі місця.

Наші дослідження показали, що надзвичайно актуальною проблемою в публічному управлінні є відсутність належного кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування та недостатність кваліфікації працівників для виконання нових функцій. За свідченням В. Ф. Золотарева [12], це неминуче призводить до неефективного використання наявних коштів.

Висновки.

Ми вважаємо, що формуванню ефективних механізмів публічного управління інноваційним розвитком сільського господарства на місцевому рівні повинна сприяти активна просвітницька діяльність, спрямована на залучення жителів громад до участі в процесі ухвалення рішень з розвитку своїх територій, а публічна влада – «служити» місцевій громаді. Люди повинні усвідомити необхідність вирішення проблем власними силами. Це стосується підтримки особистих селянських і сімейних фермерських господарств, малих і середніх підприємств; створення організаціями сільських громад нових виробництв, які забезпечили б нові робочі місця.

З метою формування ефективного організаційно-економічного механізму державної підтримки інноваційних технологій у сільському господарстві та інших сферах економічної діяльності на селі ми пропонуємо на базі регіональних аграрних університетів спільно із сільськими громадами та іншими громадськими організаціями створити технологічні платформи, де аграрний бізнес, держава, та ОТГ зможуть стати потенційними замовниками інновацій. З одного боку, бізнес, ОТГ і держава роблять заявку на вирішення їхніх проблем, а з іншого – вчені, студенти, винахідники пропонують інноваційні рішення, які в подальшому масштабуються і стають основою для власного інноваційного бізнесу. Держава ж має підтримати створення агропромислових кластерів та агроіндустріальних парків, а інструментами поліпшення інвестиційного клімату має стати фінансування інфраструктурних проєктів, стимулювання конкуренції на аграрному та суміжних з ним ринках.

Тобто основними напрямками формування ефективного механізму публічного управління інноваційним розвитком сільського господарства повинні бути: розвиток інституційного середовища інноваційної системи; державна підтримка інноваційної діяльності, вдосконалення системи розвитку і підтримки малого та середнього аграрного підприємництва; сприяння впровадженню механізму державно-приватного партнерства; створення аграрних кластерів; вдосконалення підходів до формування механізму публічного управління інноваційним розвитком аграрної сфери.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Статистичний збірник «Сільське господарство України» за 2018 рік. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/09/Zb_sg_2018%20.pdf.
2. Лобас М. Г., Россоха В. В., Соколов Д. О. Управління інноваційно-технологічним розвитком агросфери: [монографія]. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2016. 416 с.
3. Саблук П. Т., Шпикуляк О. Г., Курило Л. І. Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект: монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2010. 706 с.
4. Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Шпикуляк О. Г. та ін. Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи: монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2014. 516 с.
5. Шубравська О.В. Інноваційний розвиток аграрного сектора економіки України: теоретико-методологічний аспект. Економіка України. 2012. № 1. С.27–35.
6. Експортна стратегія України («Дорожня карта» стратегічного розвитку торгівлі) на 2017–2021 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80>.
7. Future of the common agricultural policy. URL: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_en.
8. Розум Г. М. Державноприватне партнерство як ефективний інструмент реалізації інноваційної політики регіонів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 20. С. 90–92.
9. Левковська Л.В. Формування інноваційних кластерів в Україні. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/5902/12-Levkovsjka.pdf?sequence=1>.
10. Форми взаємодії держави та бізнесу в аграрній сфері України: інституційний аспект. Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1479>.
11. Золотарьов В. Ф. Сутність кадрового забезпечення ОРГАНІВ місцевого самоврядування. URL: <http://www.kbuara.khar-kov.ua/e-book/db/2014-1/doc/3/03.pdf>.

REFERENCES

1. Statystychnyi zbirnyk "Silske hospodarstvo Ukrainy" za 2018 rik [Statistical collection "Agriculture of Ukraine" for 2018]. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/09/Zb_sg_2018%20.pdf [in Ukrainian].
2. Lobas, M. H., Rossokha, V. V., & Sokolov, D. O. (2016). *Upravlinnia innovatsiino-tekhnologichnym rozvytkom ahrosfery [Management of innovation and technological development of the agrosphere]*. Kyiv: NNTs "IAE" [in Ukrainian].
3. Sabluk, P. T., Shpykuliak, O. H., & Kurylo, L. I. (2010). *Innovatsiina diialnist v ahraryi sferi: instytutsionalnyi aspekt [Innovative activity in the agrarian sphere: institutional aspect]*. Kyiv: NNTs "IAE" [in Ukrainian].
4. Lupenko, Yu. O., Malik, M. I., & Shpykuliak, O. H. et al. (2014). *Innovatsiine zabezpechennia rozvytku silskoho hospodarstva Ukrainy: problemy ta perspektyvy [Innovative support of agricultural development of Ukraine: problems and prospects]*. Kyiv: NNTs "IAE" [in Ukrainian].
5. Shubravska, O. V. (2012). *Innovatsiinyi rozvytok ahrarynoho sektora ekonomiky Ukrainy: teoretyko-metodolohichni aspekt [Innovative development of the agricultural sector of the economy of Ukraine: theoretical and methodological aspect]*. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine, 1*, 27–35 [in Ukrainian].
6. Eksportna stratehiia Ukrainy ("Dorozhnia karta" stratehichnoho rozvytku torhivli) na 2017–2021 roky [Export strategy of Ukraine ("Road Map" of strategic trade development) for 2017–2021]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80> [in Ukrainian].
7. Future of the common agricultural policy. Retrieved from https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_en.
8. Rozum, H. M. (2017). *Derzhavnoqprivatne partnerstvo yak efektyvnyi instrument realizatsii innovatsiinoi polityky rehioniv [Public-private partnership as an effective tool for implementing innovation policy of the regions]*. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience, 20*, 90–92 [in Ukrainian].
9. Levkovska, L. V. *Formuvannia innovatsiinykh klasteriv v Ukraini [Formation of innovation clusters in Ukraine]*. Retrieved from <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/5902/12-Levkovsjka.pdf?sequence=1> [in Ukrainian].
10. *Formy vzaiemodii derzhavy ta biznesu v ahraryi sferi y Ukrainy: instytutsiinii aspekt. Analitychna zapyska [Forms of interaction between the state and business in the agricultural sector of Ukraine: the institutional aspect. Analytical note]*. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/articles/1479> [in Ukrainian].

11. Zolotarov, V. F. *Sutnist kadrovoho zabezpechennia ORHANIV mistsevoho samovriaduvannia [The essence of staffing of local governments]*. Retrieved from <http://www.kbuapa.khar-kov.ua/e-book/db/2014-1/doc/3/03.pdf> [in Ukrainian].

Сокольська Тетяна Вікторівна

Доктор економічних наук, професор
Білоцерківський національний аграрний
університет
09117, м. Біла Церква, пл. Соборна 8/1

Email: sokolska-1@ukr.net

Поліщук Світлана Петрівна

Кандидат економічних наук, доцент
Білоцерківський національний аграрний
університет
09117, м. Біла Церква, пл. Соборна 8/1

Email: marvels@ukr.net

Білик Ольга Володимирівна

Кандидат економічних наук, доцент
Білоцерківський національний аграрний
університет
09117, м. Біла Церква, пл. Соборна 8/1

Email: bilik-ov@ukr.net

Sokolska Tetyana

Doctor of Economic Sciences, Full.Prof.
Bila Tserkva National Agrarian University
8/1, Soborna sq., Bila Tserkva, 09117, Ukraine

ORCID: 0000-0001-5420-8569

Polishchuk Svitlana

Ph.D. of Economic Sciences, Assoc. Prof.
Bila Tserkva National Agrarian University
8/1, Soborna sq., Bila Tserkva, 09117, Ukraine

ORCID: 0000-0001-6716-848X

Bilyk Olha

Ph.D. of Economic Sciences, Assoc. Prof.
Bila Tserkva National Agrarian University
8/1, Soborna sq., Bila Tserkva, 09117, Ukraine

ORCID: 0000-0002-7493-6595

Цитування: Сокольська Т. В., Поліщук С. П., Білик О. В. Формування механізмів публічного управління інноваційним розвитком сільського господарства України. *Аспекти публічного управління*. 2020. Т. 8, № 2. С. 71–78.

Citation: Sokolska, T. V., Polishchuk, S. P. & Bilyk, O. V. (2020). Formuvannia mekhanizmiv publichnoho upravlinnia innovatsiinym rozvytkom silskoho hospodarstva Ukrainy [Formation of public management mechanisms for innovative development of the agriculture of Ukraine]. *Public administration aspects*, 8 (2), 71–78.

Стаття надійшла / Article arrived: 25.03.2020